2020

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ

Рўйхатга олинди:
№ БД-5510200-3.04
202 1 йил "04" 06

Соғлиқни сақлаш вазирлиги
121 -сонли буйруғи
202 1 йил "04" 06

3.04 ТЕРАПИЯ МОДУЛИ ДАСТУРИ
ИЧКИ КАСАЛЛИКЛАР

Билим соҳаси:	500000	Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий таъминот
Таълим соҳаси:	510000	Соғлиқни сақлаш
Таълим йўналиши:	5510200	Педиатрия иши

Тошкент – 2021

Тузувчилар:

Аляви Б.А.	Факультет ички касалликлар, харбий дала терапияси, касб касалликлари, госпитал ички касалликлари ва ички касалликлар пропедевтикаси кафедраси мудири, т.ф.д.
Раимкулова Н.Р	Факультет ички касалликлар, харбий дала терапияси, касб касалликлари, госпитал ички касалликлари ва ички касалликлар пропедевтикаси кафедраси доценти,т.ф.н.
Атаходжаева Г.А	Факультет ички касалликлар, харбий дала терапияси, касб касалликлари, госпитал ички касалликлари ва ички касалликлар пропедевтикаси кафедраси доценти,т.ф.д
Мирзаева Б.М	Факультет ички касалликлар, харбий дала терапияси, касб касалликлари, госпитал ички касалликлари ва ички касалликлар пропедевтикаси кафедраси ассистенти т.ф.н.

Тақризчи:

Аляви А.Л. Республика ихтисослаштирилган терапия ва тиббий реабилитация илмий-амалий тиббиёт маркази «Очиқ Акционерлик Жамияти» профессори, т.ф.д., академик

Шомансурова Э.А. Амбулатор тиббиёт, жисмоний тарбия кафедраси мудири, т.ф.д., профессор

Модул дастури Тошкент Педиатрия тиббиёт институтида ишлаб чиқилган.

Модул дастури ТошПТИ Кенгашида кўриб чиқилган ва тавсия қилинган (2021 йил “ 27 ” январ даги “ 8 ” – сонли баённома).

Модул дастури Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳузуридаги тиббиёт ва фармацевтика узлуксиз касбий таълими муассасаларараро Мувофиқлаштириш кенгашининг 2021 йил “ 13 ” апрел даги “ 3 ” – сонли баённома билан маъқулланган.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2021 йил “ 4 ” июн даги “ 121 ” – сонли буйруғининг 1 – иловаси билан модул дастури рўйхати тасдиқланган.

1. Ўқув модулининг долзарблиги ва олий таълимдаги ўрни

Ички касалликлар модули ўқув режанинг клиник модуллари блокига тааллуқли бўлиб, 3,4,5 курсларда ўқитилади ва ўқиш жараёнида талаба ўзлаштириши шарт бўлган теоритик билимлар ва амалий кўникмалар кўламини акс эттиради. Ички касалликлар махсус фанларни ўрганишнинг асосий босқичи хисобланади. Ички касалликлар хирургик ва болалар касалликларини чуқурроқ ўрганиш учун касалликлар тўғрисида умумий маълумот беради, хамда уларни текшириш ва аниқлаш усулларини ўргатади.

Модулни ўқитиш учун анатомия, гистология, физиология, патофизиология, паталогик анатомия фанлари замин ҳисобланади. У бошқа модуллар билан биргаликда организм тўғрисида яхлит маълумотга эга бўлишни, шу билан бирга талабада клиник фикрлаш қобилиятини ривожланишини таъминлайди.

Ички касалликлар модули кейинчалик терапия, хирургия ва бошқа клиник модулларни ўқитиш учун замин бўлиб хизмат қилади.

Модул дастури тиббий таълим соҳасининг Ўзбекистон Республикаси Давлат таълим стандарти, Педиатрия иши бакалавриат таълим йўналишининг Малака талабларига асосланган ҳолда тузилган. Мазкур модул дастури мавзулари тиббиёт олий таълим муассасалари бакалавриат босқичи клиник модулларининг дастур мавзулари билан узвий боғлиқ ҳолда яратилади.

2. Ўқув модулининг мақсади ва вазифалари

2.1. Модулнинг мақсади - ички касалликлар пропедевтикаси бўйича назарий, услубий, ташкилий ва амалий кўникмаларни ўзлаштириш орқали, ҳамда кўп учрайдиган ички касалликларнинг диагнозини аниқлаш учун керак бўлган клиник, функционал, лаборатор, инструментал текшириш усулларини ўзлаштириш орқали умумий амалиёт шифокор-педиатрни мустақил ишга тайёрлашдир.

2. Модулнинг вазифалари:

- талабаларда касалликлар тўғрисида, ташхис, диагностик принциплар, симптомлар ва синдромлар юзага келишининг механизмларининг хозирги замон тасаввурларини шакллантириш;
- талабаларда шифокорлар деонтологияси асослари кўникмаларини хосил қилиш;
- беморни сўраб-суриштириш, кўздан кечириш, пальпация, перкуссия, аускультация қилиш кўникмаларини ҳосил қилиш;
- талабалар томонидан хозирги замон ички касалликлар клиникасида қўлланадиган асосий функционал, лаборатор ва инструментал текшириш усуллари принципларини билиш ва уларни қўллашни ўзлаштириш, ушбу усулларнинг физиологик ва патологик параметрларини ўзлаштириш;

- клиник фикрлашга ўрганган умумий амалиёт шифокор педиатрнинг тайёрлаш.

2.3. ***Модул бўйича талабаларнинг билим, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар:***

Модул якунида

Талаба:

– ички аъзо системалари бўйича беморларни сўраб-суриштириш, кўздан кечириш, беморларни кетма-кет кўриб чиқиш усуллари;

– беморларни физик текшириш, лаборатор-инструментал текшириш ***таъсаввурига эга бўлиши керак***;

– беморларни сўраб-суриштириш, объектив кўздан кечириш;

– беморларни ички касалликлар системалари кетма-кетлиги бўйича кўриб чиқиш назарий усулларини;

– терапевтик касалликларда қўлланиладиган замонавий лаборатор-инструментал текшириш усулларини талқин қилиш;

– асосий клиник синдромларни мустақил аниқлашни ***билиши ва улардан фойдалана олиши;***

– беморлар касаллик тарихини юритиш, беморларни сўраб-суриштириш, анамнез йиғиш, объектив текширув усулларини, яъни пальпация, перкуссия, аускультацияни амалий бажара олиш ***кўникмаларига эга бўлиши керак.***

3. Асосий қисм

3.1. Модулдаги маъруза машғулотлари мавзулари ва мазмуни, ташкил бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар.

VI семестр

1- мавзу. Ўпканинг сурункали обструктив касалликлари (ЎСОК). Касалликнинг этиологияси, патогенези, патологик анатомияси, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, лаборатор таҳлиллар жавобларини интерпретация қилиш, даволаш стандартлари ва профилактикаси.

2 - мавзу. Зотилжам. Касалликнинг этиологияси, патогенези, патологик анатомияси, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, лаборатор таҳлиллар жавобларини интерпретация қилиш, даволаш стандартлари ва профилактикаси.

3 - мавзу. Бронхиал астма. Касалликнинг этиологияси, патогенези, патологик анатомияси, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, лаборатор таҳлиллар жавобларини интерпретация қилиш, даволаш стандартлари ва профилактикаси.

4 - мавзу. Ўпка артерияси тромбоэмболияси. Этиология, патогенез, таснифи, клиникаси. Даволаш стандартлари ва профилактикаси.

5-мавзу. Ўпканинг йирингли касалликлари. Упканинг бронхоэктатик касаллиги. Ўпка абцесси.

6- мавзу. Плевритлар. Қурук ва экссудатив плевритлар. Нафас етишмовчилиги.

VII- VIII семестр

1 -мавзу. Ўткир ревматик иситма. Касалликнинг этиологияси, патогенези, патологик анатомияси, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, лаборатор таҳлиллар жавобларини интерпретация қилиш, даволаш стандартлари ва профилактикаси.

2-мавзу. Гипертония касаллиги. Симптоматик артериал гипертензиялар. Касалликнинг этиологияси, патогенези, патологик анатомияси, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, лаборатор таҳлиллар жавобларини ва ЭКГни интерпретация қилиш, асоратлари, даволаш стандартлари ва профилактикаси.

3-мавзу. Атеросклероз. Юрак ишемик касаллиги. Стенокардия. Касалликнинг этиологияси, патогенези, патологик анатомияси, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, лаборатор таҳлиллар жавобларини ва ЭКГни интерпретация қилиш, даволаш стандартлари ва профилактикаси. Рационал овқатланиш.

4 - мавзу. Миокард инфаркти. Касалликнинг этиологияси, патогенези, патологик анатомияси, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, лаборатор таҳлиллар, жавобларини ва ЭКГни интерпретация қилиш, даволаш стандартлари ва профилактикаси. Юрак қон-томир касалликларини эрта аниқлаш скрининг дастури. ЮИК миокард инфаркти атипик кечиш вариантлари. Эрта ва кечки асоратлари. Кардиоген шок. Ўткир чап қоринча етишмовчилиги. Тезкор терапия.

5 - мавзу. Юрак аритмиялари. Касалликнинг этиологияси, патогенези, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, ЭКГ тахлили, даволаш стандартлари ва профилактикаси.

6 - мавзу. Юрак блокадалари. Этиологияси, патогенези, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, ЭКГ тахлили, даволаш стандартлари ва профилактикаси.

IX - X семестр

1 - мавзу. Гломерулонефритлар. Касалликнинг этиологияси, патогенези, патологик анатомияси, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, лаборатор таҳлиллар жавобларини интерпретация қилиш, даволаш стандартлари ва профилактикаси.

2 - мавзу. Буйракнинг сурункали касаллиги. Этиологияси, патогенези, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, лаборатор таҳлиллар жавобларини интерпретация қилиш, даволаш стандартлари.

3 - мавзу. Бириктирувчи тўқиманинг диффуз касалликлари (БТДК). Тизимли қизил бўрича. Этиология, патогенез, таснифи, кечиши, клиникаси, асоратлари, диагностикаси, диагностик мезонлари, лаборатор таҳлиллар жавобларини интерпретация қилиш, даволаш стандартлари.

4 - мавзу. Ревматоид артрит. Касалликнинг этиологияси, патогенези, патологик анатомияси, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, лаборатор таҳлиллар жавобларини интерпретация қилиш, даволаш стандартлари ва профилактикаси.

5 - мавзу. Тизимли склеродермия. Касалликнинг этиологияси, патогенези, патологик анатомияси, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, лаборатор таҳлиллар жавобларини интерпретация қилиш, даволаш стандартлари ва профилактикаси.

6- мавзу. Подагра. Анкилозловчи спондилоартрит. Касалликнинг этиологияси, патогенези, патологик анатомияси, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, лаборатор таҳлиллар жавобларини интерпретация қилиш, даволаш стандартлари ва профилактикаси.

VII- VIII семестр Пулмонология

1.Ўпканинг сурункали обструктив касалликлари (ЎСОК). Касалликнинг этиологияси, патогенези, патологик анатомияси, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, лаборатор таҳлиллар жавобларини интерпретация қилиш, даволаш стандартлари ва профилактикаси.

2.Зотилжам. Касалликнинг этиологияси, патогенези, патологик анатомияси, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, лаборатор таҳлиллар жавобларини интерпретация қилиш, даволаш стандартлари ва профилактикаси.

3.Бронхиал астма. Касалликнинг этиологияси, патогенези, патологик анатомияси, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, лаборатор таҳлиллар жавобларини интерпретация қилиш, даволаш стандартлари ва профилактикаси.

4.Ўпка артерияси тромбоэмболияси. Этиология, патогенез, таснифи, клиникаси. Даволаш стандартлари ва профилактикаси.

3.2. Модул амалий машғулотларининг мавзулари, ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялари:

Модуль бўйича машғулотлар 50% назарий (маъруза ва амалий машғулот) ва 50% амалий қисм (ўқув клиник амалиёт)дан иборат бўлган ҳолда ўтказилади.

Амалий машғулотнинг назарий ва амалий қисми ўзаро боғлиқ ҳолда ўтказилади.

3.2.1. Амалий машғулотларнинг мавзулар рўйхати:

VI семестр

1. Ўткир ва сурункали бронхитлар. Этиология, патогенез, таснифи, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.
2. Ўпканинг сурункали обструктив касалликлари. Этиология, патогенез, таснифи, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.
3. Зотилжам. Этиология, патогенез, таснифи, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш
4. Курук ва экссудатив плевритлар. Этиология, патогенез, таснифи, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.
5. Бронхиал астма. Ўпка эмфиземаси. Этиология, патогенез, клиника, классификация, классификация, диагностика, асоратлар, даволаш.
6. Ўпканинг йирингли касалликлари: бронхоэктатик касаллик, абсцесс, гангрена. Этиология, патогенез, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.
7. Ўпка артерияси тромбоэмболияси. Этиология, патогенез, классификация, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.
8. Ўпка юраги. Этиология, патогенез, классификация, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.
9. Нафас етишмовчилиги. Этиология, патогенез, классификация, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.

VII - VIII семестр

1.Ўткир ревматик иситма. Инфекцион эндокардит. Этиология, патогенез, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш, профилактика.

2. Митрал юрак нуқсонлар. Аортал юрак нуқсонлари. Этиология, патогенез, таснифи, клиникаси, диагностикаси. Даволаш усули. Даволаш стандартлари.

3. Гипертония касаллиги. Симптоматик артериал гипертониялар. Этиология, патогенез, классификация, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.

4. Атеросклероз. ЮИК. Стенокардия Этиология, патогенез, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.

5. Миокард инфаркти. Этиология, патогенез, клиника, диагностикаси, атипик вариантлари, эрта ва кечки асоратлари, даволаш.

6. Миокардит. Перикардитлар.Этиология, патогенез, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.

7. Кардиомиопатиялар (КМП). Дилатацион КМП, гипертрофик КМП, рестриктив КМП. Сурункали юрак етишмовчилиги. Этиология, патогенез, таснифи, клиникаси, диагностикаси. Даволаш стандартлари

8. Юрак аритмиялари. Касалликнинг этиологияси, патогенези, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, ЭКГ тахлили, даволаш стандартлари.
9. Юрак блокадалари. Этиологияси, патогенези, таснифи, клиникаси, текшириш услубларини ўрганиш, ЭКГ тахлили, даволаш стандартлари. Юрак ритми ва ўтказувчанлигининг мураккаб бузилишлари. WPW-синдром. Фредерик синдроми. Морганьи-Адамса-Стокс синдроми. ЭКГ диагностикаси. Даволаш стандартлари.

IX - X семестр

1. Сийдик йуллари инфекцияси. Цистит.Уретрит. Пиелонефрит Этиология, патогенез, клиника, диагностика, дифференциал диагностика, асоратлар, даволаш.
2. Гломерулонефритлар. Этиология, патогенез, классификация, клиника, диагностика, дифференциал диагностика, асоратлар, даволаш.
3. Буйракнинг сурункали касаллиги. Этиология, патогенез, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш. Ўткир ва сурункали буйрак етишмовчилиги. Этиология, патогенез, классификация, клиника, диагностика, даволаш.
4. Бириктирувчи тукима касалликлари. Тизимли қизил бўрича. Этиология, патогенез, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.
5. Тизимли склеродермия. Дерматомиозит. Этиология, патогенез, клиника, диагностика, дифференциал диагностика, асоратлари, даволаш.
6. Ревматоид артрит. Этиология, патогенез, клиника, диагностика, дифференциал диагностика, асоратлар, даволаш.
7. Реактив артритлар. Этиология, патогенез, клиника, диагностика, дифференциал диагностика, асоратлар, даволаш.
8. Серонегатив спондилоартритлар. Анкилозловчи спондилоартрит. Этиология, патогенез, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.
9. Подагра. Остеоартроз.Этиология, патогенез, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.

VII - VIII семестр Пулмонология

1. Ўпканинг анотомия ва физиологияси.Уткир ва сурункали бронхит. Этиология, патогенез, клиника, диагностика, дифференциал диагностика, асоратлар, даволаш.
2.Ўпканинг сурункали обструктив касалликлари. Этиология, патогенез, таснифи, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.
3.Бронхиал астма. Ўпка эмфиземаси. Этиология, патогенез, клиника, классификация, классификация, диагностика, асоратлар, даволаш.

4.Зотилжам. Этиология, патогенез, таснифи, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.
5. Ўпканинг интерстициал касалликлари. Этиология, патогенез, клиника, классификация, классификация, диагностика, асоратлар, даволаш.
6.Ўпканинг йирингли касалликлари: бронхоэктатик касаллик, абсцесс, гангрена. Этиология, патогенез, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.
7.Ўпка артерияси тромбоэмболияси. Этиология, патогенез, классификация, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.
8.Курук ва экссудатив плевритлар. Нафас етишмовчилиги. Этиология, патогенез, таснифи, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.
9. Ўпка юраги. Пневмоторакс. Этиология, патогенез, классификация, клиника, диагностика, асоратлар, даволаш.
Амалий машғулотлар мультимедиа қурилмалари билан жиҳозланган аудиторияда бир академик гуруҳга бир ўқитувчи томонидан ўтказилади.
Амалий машғулотларни ўтказишда қуйидаги дидактик тамойилларга амал қилинади:
- Амалий машғулотларни мақсадини аниқ белгилаб олиш;
- Ўқитувчининг инновацион педагогик фаолияти бўйича билимларни чуқурлаштириш имкониятларига талабаларда қизиқиш уйғотиш;
- Талабада натижани мустақил равишда қўлга киритиш имкониятини таъминлаш;
- Талабани назарий-методик жиҳатдан тайёрлаш ва ҳ.к.

3.4. Модулни ўқитиш давомида эгалланадиган амалий кўникмалар ва компетенциялар:

Модул давомида эгалланадиган амалий кўникмалар рўйҳати:

Ўқув амалиётини ўтиш даврида талабалар қуйидаги амалий кўникмаларни ўзлаштиришлари кўзда тутилган:
1.Беморлардан шикоят ва аллергоанамнезни (хаётий анамнез, касаллик анамнези, медикаментоз анамнез) йиғиш ва шу асосида бемор болаларга зарур даволаш-диагностик тадбирлар ҳажми ва тўпламини аниқлаш; беморни текширишда объектив усулларни қўллаш, касалликнинг умумий ва ўзига хос белгиларини аниқлаш;
2. Бемор аҳволининг оғирлик даражасини аниқлаш, беморни ушбу ҳолатдан чиқариш учун зарур чораларни қўллаш, керакли шошилинч ёрдамни кўрсатиш;
3. Текширув ҳажмини аниқлаш билан дастлабки ташхисни шакллантириш.

4. Зарур ташхислаш лаборатор ва инструментал усулларини тўғри танлаш. (спирометрия, пиклоуметрия, ЭКГ, рентген. иммунограмма, умумий қон тахлили, биохимик тахлиллар, иммуноглобулин Е ва ва бошқ),
5. Амбулатор шароитда турли аллергологик касалликлар билан касалланган беморларни олиб бориш.
6. Ташқи нафас олишни текшириш.
7. Пикфлоуметрия мустақил ўтказиш.
8. Рентгенография натижаларини ўқий билиш ва тахлил килиш
9. МСКТ текширувлари натижаларини ўқий билиш.
10. Элиминацион пархезни қўллаш.
11. Бронхиал астмада беморларни олиб бориш
12. Умумий қон тахлилини нормал кўрсаткичлари ва ўзгаришлари интерпретацияси.
13. Сийдикни текшириш босқичлари. Умумий сийдик тахлилини нормал кўрсаткичлари ва ўзгаришларини интерпретацияси.
14. Касаллигини самарасини аниқлаш учун қўлланиладиган текширув усулларидан самарали фойдаланиш ва уларнинг натижаларини баҳолашга тингловчиларни ўргатиш.
15. Касалликларни диффернциал диагноз ўтказиш ва клиник ташхисини ассослашни ўргатиш.
16. Даволаш режасини тузиш ва стандартларидан фойдаланиш.
17. Аҳоли орасида соғлом турмуш тарғиботини ўтказишни талабаларга ўргатиш.

Модул давомида эгалланадиган компетенциялар (номи, коди) рўйхати:

УК 1[1]. Абстракт фикр юритиш, ходисаларни таҳлил ва синтез қилиш қобилиятига эга бўлиш;
УК 2. Дунёқарашни шакллантириш учун фалсафий билимларнинг асосларидан фойдаланиш қобилияти;
УК 3. Ностандарт вазиятларда ҳаракат қилиш қобилияти, қабул қилинган қарорлар учун ижтимоий ва аҳлоқий жавобгарликни олишга тайёрлик;
УК 4. Ўз-ўзини ривожлантиришга, англашга, ўқишга, ижодий салоҳиятдан фойдаланишга тайёрлик;
УКК 1[2]. Профессионал фаолиятдаги муаммоларни ҳал қилиш учун оғзаки ва ёзма равишда рус ва хорижий тилларда мулоқот қилишга тайёрлик;
УКК 2. Тиббий хужжатларни юритишга тайёргалик;

[1] УК- умумий компетенция
[2] УКК – умумий касбий компетенция

УКК 3. Беморларни сўраб-суриштириш, кўздан кечириш, беморларни кетма-кет кўриб чиқиш усуллари асосида саломатлик ҳолатига тўғри баҳо бера олиш;
УКК 4. Беморларда физик текшириш усулларидан пальпация, перкуссия, аускультацияни тўғри ўтказа билиш ва тахлил қилиш;
УКК 5. Асосий клиник синдромларни мустақил аниклашни ва улардан фойдалана олишни билиш;
УКК 6. Тиббий текширувлар ўтказишда қўлланиладиган замонавий лаборатор-инструментал текшириш усулларини талқин қилишни билиш;
Модул давомида клиник-ўқув амалиётни ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:
Талабаларнинг амалий машғулотлари жиҳозланган аудиторияларда ҳар бир академик гурухга алоҳида ўтилади.
Амалий машғулотда амалий кўникмаларга ўргатиш жараёни батафсил режалаштирилади ва 3 босқични ўз ичига олади:
1. Кириш қисми – машғулотнинг мақсади ва вазифалари аниқланади, ўрганилаётган кўникмадан фойдаланишнинг мотивацион асоси, унинг назарий жиҳатлари муҳокама қилинади.
2. Кўникмани намойиш қилиб бериш ва кўп марта машқ қилиш – бунда кўникмани босқичларга тўғри тақсимлашга алоҳида эътибор қаратилади. Тескари алоқани олгунга қадар, яъни ўрганаётган шахс мустақил, бироқ педагог назорати остида бажара олганда, кўникмани бажаришнинг барча босқичларини умумлаштириш, ўзаро бир-бирида кўп марта машқ қилиш ва амалий кўникмага эга бўлиш.
3. Хулоса – талаба ушбу кўникманинг педагог назоратида аҳамиятини муҳокама қилиш ва уни турли вазиятларда қўллаш. Ўқитиш жараёнида юзага келган муамммоларни аниқлаш ва ҳал қилиш.
Талабаларда бажарилаётган амаллар алгоритми мавжуд бўлиши лозим (кафедранинг услубий қўлланмасида касбий йўриқномалар батафсил ёритилган, ўқув хонаси деворига схема кўринишида осиб қўйилган бўлиши лозим). Ўқитувчи назорат қилади ва керак бўлганда талабалар ишидаги хатоликларни тўғрилайди. Талаба, унинг хатоси нимада эканлигини, ўқитувчига ва бошқа талабаларга тушунтириб беради ва сўнгра муолажани такрорлайди. Интерфаоллик шунда намоён бўладики, бунда бошқа талабалар эксперт сифатида чиқишга ва ўқитилаётган талабанинг амалий кўникмани тўғри ўзлаштирганлигини баҳолашга тайёр бўлишлари лозим.
Машғулот сўнггида ўқитувчи ҳар бир талабанинг амалий кўникмани ўзлаштирганлик даражасини баҳолайди. Талаба амалий кўникмани

ўзлаштира олмаган вазиятларда, машғулотдан ташқари вақтда мустақил ўзлаштириш тавсия этилади.

4. Мустақил таълим ва мустақил ишлар, ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар

4.1.Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг мавзулар рўйхати:

1. Кукрак кафасининг инструментал текширув методлари.
2. Кукрак кафасининг функционал текширув методлари.
3. Кукрак кафасининг замонавий текширув усуллари.
4. Шифохона ичи ва шифохонадан ташкари зотилжамнинг дифференциал диагностикаси.
5. Шифохона ичи ва шифохонадан ташкари зотилжамнинг даволаш мезонлари.
6. Дисстрес синдроми патогенез, клиникаси, беморларни олиб бориш тактикаси.
7. Орттирилган кушма юрак нуксонлари диагностик текширувлар,даволаш.
8. Орттирилган комбинирланган юрак нуксонлари диагностик текширувлар,даволаш.
9. Инфекцион эндокардитлар диагностикаси ва беморларни медикаментоз даволаш.
10. Инфекцион миокардитнинг окибатлари ва беморларни олиб бориш тактикаси.
11. Миокард инфарктининг эрта ва кечки асоратлари клиникаси, даволаш методалри.
12. Чап коринчанинг уткир етишмовчилиги патогенези, клиник белгилари, даволаш усулллри.
13. Экссудатив перикардит клиникаси, диагностикаси, даволаш.
14. Адгезив перикардит клиникаси, диагностика, даволаш ва профилактикаси.
15. Реструктив кардиомиопатия этиология, патогенез, клиника, даволаш.
16. MAST синдроми клиник кечиши, ЭКГ белгилари, медикаментоз ва номедикаментоз даволаш методлари.
17. Пароксизмал тахикардиянинг медикаментоз ва номедикаментоз даволаш усуллари.
18. Нефротик синдромнинг клиник кечиши, диагностикаси, даволаш.
19. Сурункали гломерулонефритнинг морфофункционал шакллари, кликаси, даволаш усуллари, пульс терапия.
20. Буйрак касалликларида диализ турлари, курсатма ва беморларни олиб бориш тактикаси.
21. Гудпасчер синдроми клиникаси, диагностикаси, даволаш

22. Шегрен синдроми патогенез, клиника, текширув методлари, даволаш.
23. Қиёсий ташхис алгоритми
24. Қиёсий ташхисот (жадвал, схема ва слайдлар)
25. Хавф омиллари
26. Ташхис қўйишда ва даволашда янгиликлар (интернет, монографиялар, қўлланмалар, журнал мақолалари)
27. Ташхиснинг замонавий тамойиллари

4.2. Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг шакллари:

Ички касалликлар модули бўйича тавсия этилаётган мустақил ишлар модул тизимида турли хил кейс, вазиятли масала ва кроссвордлар шаклида амалга оширилади.

4.3. Мустақил таълим ва мустақил ишларни ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:

Ички касалликлар модули бўйича мустақил иш аудитория ва аудиториядан ташқари ўтказилади.

Талаба мустақил ишни ташкил этишда қуйидаги шакллардан фойдаланилади:

- аудитория машғулотларидан ташқари тренажёр, симуляцион марказда тақдим этилган амалий кўникмаларни педагог назоратида сон ва сифат жихатдан бажариш ва амалий кўникмаларни ўзлаштириш дафтарларида акс эттириш;
- айрим назарий мавзуларни ўқув адабиётлари ёрдамида мустақил ўзлаштириш;
- берилган мавзу бўйича ахборот (реферат) тайерлаш;
- модулнинг бўлимлари ёки мавзулари устида махсус ёки илмий адабиётлар (монографиялар, мақолалар) бўйича ишлаш ва маърузалар қилиш;
- вазиятли ва клиник муаммоларга йўналтирилган вазиятли масалалар ечиш;
- моделлар ясаш, кроссвордлар тузиш, органайзерлар тузиш ва ҳ.к.

Ички касалликлар пропедевтикаси модули бўйича курс иши режада кўзда тутилмаган.

Модул бўйича талабалар билимини назорат қилиш турлари ва баҳолаш мезонлари

Ички касалликлар пропедевтикаси модули бўйича назорат турлари ва баҳолаш мезонлари ҳақидаги маълумот модул бўйича биринчи машғулотда талабаларга эълон қилинади.

Талабаларнинг модул бўйича ўзлаштириш даражасининг Давлат таълим стандартларига мувофиқлигини таъминлаш учун қуйидаги назорат турлари ўтказилади:

- жорий назорат (ЖН);
- оралиқ назорат (ОН).

- якуний назорат (ЯН).

ЖОРИЙ НАЗОРАТ (ЖН)

Жорий назоратда талабанинг модул мавзулари бўйича билим, амалий кўникма ва компетенцияларни эгаллаш даражасини аниқлаш ва баҳолаб бориш кўзда тутилади. Физиология модули бўйича ЖН оғзаки, ўргатувчи-назорат тестлари, тарқатма материаллари билан ишлаш, вазиятли масалалар, уйга берилган вазифаларни текшириш ва шу каби бошқа шаклларда ўтказилиши мумкин.

Баҳолашда талабанинг билим даражаси, амалий машғулот материалларини ўзлаштириши, назарий материал муҳокамасида ва таълимнинг интерактив усулларида иштирокининг фаоллик даражаси, шунингдек, амалий билим ва кўникмаларни ўзлаштириш даражаси, компетенцияларни эгаллаш (яъни назарий, аналитик ва амалий ёндошувлар) ҳисобга олинади.

Ҳар бир машғулотда барча талабалар баҳоланиши шарт. Максимал балл 100, ўтиш бали 55 балл.

Жорий назоратда талабалар билими таълим моделига асосланган холда назарий ва амалий босқичларда амалга оширилади.

Модулга ажратилган 6 кредитни талаба ЖН давомида йиғади.

Модул бўйича таълим олувчи рейтинги қуйидагича аниқланади:

Балл	**ECTS баҳо**	**ECTS нинг таърифи**		**Баҳо**	**Таърифи**
86-100	A	"аъло" – аъло натижа, минимал ҳатоликлар билан	модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши; терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши; муаммоли саволларни аниқлаши, ўз қарашларини илмий-амалий тилда асослаб бера олиши; модулнинг таянч тушунчаларини билиши ва уни қисқа вақт ичида илмий ва амалий масалаларни ечишда самарали қўллай олиши; ностандарт вазиятларда муаммоларни	5	аъло

			мустақил ва ижодий ҳал қила олиш қобилиятини кўрсата олиши; амалий кўникмаларни мустақил равишда тўлиқ бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) ва компетенцияларни тўлиқ эгаллаши; амалий масалаларни қисқа, асосланган ва рационал равишда ҳал этиши; модул дастурида тавсия этилган асосий ва қўшимча адабиётларни тўлиқ ва чуқур ўзлаштириши; модул бўйича назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаш, уларга танқидий баҳо бериш ва бошқа модуллар илмий ютуқларини қўллай олиши; назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда юқори маданият даражасига эга бўлиши лозим;		
81-85	B	"жуда яхши" – ўртадан юқори натижа, айрим ҳатоликлар билан	модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши; терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши; ўз фикрини исботлашда ёки бошқа назарий материални баён қилишда юзага келган ноаниқликларни мустақил бартараф эта олиши; модулнинг таянч тушунчаларини	4	яхши

			билиши, қисқа вақт ичида илмий ва касбий вазифаларни қўйиш ҳамда ҳал қилишда ундан унумли фойдаланиши; стандарт вазиятларда муаммоларни ўқув дастури доирасида мустақил ҳал қила олиши; амалий кўникмаларни мустақил равишда тўлиқ бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) ва компетенцияларни тўлиқ эгаллаши; амалий машғулотларда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни яхши билишини намойиш қилиши, ушбу билимларни янги вазиятларда тўғри (лекин доим ҳам рационал эмас) қўллай олиши, бажарилган иш натижаларини етарли даражада расмийлаштира олмаганлиги; модул дастурида тавсия қилинган асосий адабиётларни ўзлаштириши; ўрганилаётган модул бўйича назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англай олиши ва уларга танқидий баҳо бериши; назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда жуда яхши маданият даражасига эга бўлиши лозим;		
71-80	C	"яхши" – ўртача натижа, сезилар	модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши, аммо бир оз камчиликлар билан; терминологиядан (шу жумладан,		

		ли ҳатоли клар билан	илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши; ўз фикрини исботлашда ёки бошқа назарий материални баён қилишда юзага келган ноаниқликларни мустақил бартараф эта олиши; модулнинг таянч тушунчаларини билиши, қисқа вақт ичида илмий ва касбий вазифаларни қўйиш ҳамда ҳал қилишда ундан унумли фойдаланиши; стандарт вазиятларда муаммоларни ўқув дастури доирасида мустақил ҳал қила олиши; амалий кўникмаларни мустақил равишда бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) ва компетенцияларни эгаллаши, аммо бир оз камчиликлар билан; амалий машғулотларда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни яхши билишини намойиш қилиши, ушбу билимларни янги вазиятларда тўғри (лекин доим ҳам рационал эмас) қўллай олиши, бажарилган иш натижаларини етарли даражада расмийлаштира олмаганлиги; модул дастурида тавсия қилинган асосий адабиётларни ўзлаштириши; ўрганилаётган модул бўйича назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англай олиши ва уларга танқидий баҳо бериши; назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли		

			муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда яхши даражага эга бўлиши лозим;		
60-70	D	"қониқарли" – суст натижа, қўпол камчиликлар билан	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида етарли билим ҳажмига эга бўлиши; терминологияни ишлатиши, саволларга жавобларни тўғри баён қилиши, лекин бунда айрим хатоларга йўл қўйиши; жавоб беришга ёки айрим махсус кўникмаларни намойиш қилишда қийналганда, модул бўйича асосий тушунчага эга эканлигини намойиш этиши; амалий кўникмаларни (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) мустақил аммо ҳатоликлар билан тўлиқ бажара олиши; компетенцияларни мустақил, аммо ҳатоликлар билан эгаллаши; модулининг умумий тушунчалари бўйича қисман билимга эга бўлиши ва уни стандарт (намунавий) вазиятларни ҳал этишда қўллай олиши; педагог ходим ёрдами билан стандарт вазиятларни ҳал эта олиши; ўқилаётган модул бўйича асосий назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаши, уларга баҳо бера олиши; назарий ва амалий машғулотларда педагог ходим раҳбарлигида қатнашиши, вазифаларни бажаришда етарли маданият даражасига эга бўлиши лозим;	3	Қониқарли
55-59	E	"ўрта"	давлат таълим стандартлари		

		– минимал натижага тенг	(талаблари) доирасида қониқарли билим ҳажмига эга бўлиши; терминологияни ишлатиши, саволларга жавобларни тўғри баён қилиши, лекин бунда айрим қўпол хатоларга йўл қўйиши; жавоб беришга ёки айрим махсус кўникмаларни намойиш қилишда қийналганда ва ҳатоларга йўл қўйганда, модул бўйича асосий тушунчага эга эканлигини намойиш этиши; амалий кўникмаларни (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) мустақил эмас ва ҳатоликлар билан тўлиқ бажара олиши; компетенцияларни мустақил эмас ва ҳатоликлар билан эгаллаши; модулининг умумий тушунчалари бўйича қисман билимга эга бўлиши ва уни стандарт (намунавий) вазиятларни ҳал этишда қўллай олиши; педагог ходим ёрдами билан стандарт вазиятларни ҳал эта олиши; ўқилаётган модул бўйича асосий назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаши, уларга баҳо бера олиши; назарий ва амалий машғулотларда педагог ходим раҳбарлигида қатнашиши, вазифаларни бажаришда етарли маданият даражасига эга бўлиши лозим;		

31-54	FX	"қониқарсиз" – минимал даражадаги билимларни олиш учун қўшимча мустақил ўзлаштириши зарур	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида фақат айрим фрагментар билимларга эга бўлса; илмий терминларни ишлата олмаса ёки жавоб беришда жиддий мантиқий хатоларга йўл қўйса; назарий ва амалий машғулотларда пассив қатнашиб, вазифалар бажариш маданиятининг паст даражасига эга бўлса; амалий кўникмаларга ва компетенцияларга эга бўлмаса, ўз хатоларини ҳатто педагог ходим тавсиялари ёрдамида ҳам тўғрилай олмаса.	2	Қониқарсиз
0-30	F	"мутлоқ қониқарсиз" – тўлиқ қайта ўзлаштириши лозим	давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида фақат айрим фрагментар билимларга эга бўлса; терминларни ишлата олмаса ёки жавоб беришда жиддий ва қўпол мантиқий хатоларга йўл қўйса ёки умуман жавоб бермаса; назарий ва амалий машғулотларда пассив қатнашиб, вазифалар бажариш маданиятининг паст даражасига эга бўлса ёки умуман бажармаса; амалий кўникмаларга ва компетенцияларга эга бўлмаса, ўз хатоларини ҳатто педагог ходим тавсиялари ёрдамида ҳам тўғрилай олмаса.		

ОРАЛИҚ НАЗОРАТ (ОН)

Ички касалликлар модули бўйича ОН цикл бир марта ўтказилади. ОНга ЖН бўйича тегишли кредитларни тўплаган талаба киритилади. ОН тури кафедра мажлисининг қарори билан белгиланади. ОНда саралаш бали (55 балл) йиға олмаган талаба якуний назоратга қўйилмайди.

Оралиқ назоратни ўтказиш жараёни кафедра мудири томонидан тузилган комиссия иштирокида даврий равишда ўрганиб борилади ва уни ўтказиш тартиблари бузилган ҳолларда, оралиқ назорат натижалари бекор қилинади ва оралиқ назорат қайта ўтказилади.

ЯКУНИЙ НАЗОРАТ (ЯН)

ЖНга ажратилган кредитларни тўлиқ тўплаган ва ОН дан саралаш балини тўплаган талаба ЯНга киритилади. ЯНда талабанинг билим, амалий кўникма ва малакалари модулнинг умумий мазмуни доирасида баҳоланади. ЯН модул бўйича ўқув машғулотлари тугаганидан сўнг оғзаки ўтказилади. ЯНда саралаш балини (55 балл) йиға олмаган талаба ЯНдан ўтмаган ва модулни ўзлаштирмаган деб ҳисобланади (ЖНда кредитни тўлиқ йиғган бўлса ҳам). Таълим муассасаси ректорининг буйруғи билан ички назорат ва мониторинг бўлими раҳбарлигида тузилган комиссия иштирокида якуний назоратни ўтказиш жараёни даврий равишда ўрганиб борилади ва уни ўтказиш тартиблари бузилган ҳолларда, якуний назорат натижалари бекор қилинади ва якуний назорат қайта ўтказилади.

Касаллиги сабабли якуний назоратни топшира олмаган талабаларга факультет декани фармойиши асосида, ўқишни бошлаганидан сўнг икки ҳафта муддатда топширишга рухсат берилади.

Семестр якунида якуний назоратда саралаш балидан кам балл тўплаган талаба академик қарздор ҳисобланади.

Академик қарздор талабаларга семестр тугаганидан кейин қайта ўзлаштириш учун бир ой муддат берилади. Шу муддат давомида модулни ўзлаштира олмаган талаба факультет декани тавсиясига кўра белгиланган тартибда ректорнинг буйруғи билан талабалар сафидан четлаштирилади.

Талаба назорат натижаларидан норози бўлса, модул бўйича назорат тури натижалари эълон қилинган вақтдан бошлаб бир кун мобайнида факультет деканига ариза билан мурожат этиши мумкин. Бундай ҳолда факультет деканининг тақдимномасига кўра ректор буйруғи билан 3 (уч) аъзодан кам бўлмаган таркибда апелляция комиссияси ташкил этилади.

Апелляция комиссияси талабаларнинг аризаларини кўриб чиқиб, шу куннинг ўзида хулосасини билдиради.

Баҳолашнинг ўрнатилган талаблар асосида белгиланган муддатларда ўтказилиши ҳамда расмийлаштирилиши факультет декани, кафедра мудири, ўқув бўлими ҳамда ички назорат ва мониторинг бўлими томонидан назорат қилинади.

5. Асосий ва қўшимча ўқув адабиётлар ҳамда ахборот манбаалари

5.1. Асосий адабиётлар

1. Гадаев А.А., “Ички касалликлар ”. Darslik. Toshkent. “Turon Zamin Ziyo”. 2014 y.
2. РахимовШ.М., ГаффароваФ.К., АтаходжаеваГ.А. «Ichkikasalliklar» Ташкент 2014
3. Шарапов У.Б., Гаффарова Ф.К. «Ichkikasalliklar» Ташкент,2008 г
4. Шарапов У.Б., Гаффарова Ф.К., Шадманов У.И. «Ички касалликлар» Ташкент, 2004 г.
5. Внутренние болезни. Под ред. Комарова Ф.И., М. - 1991 г.
6. Внутренние болезни. Т.1. под ред. Мартынова А.И. - М. - 2009 г.
7. Внутренние болезни. Т.2. под ред. Мартынова А.И. - М. - 2009 г.
8. Бабаджанов С.Н. Внутренние болезни. Т. - 1997 г.

5.2. Қўшимча адабиётлар

1. Ройтберг Г.Е., Срутынский А.В. «Внутренние болезни ССС» 2005 г.
2. Убайдуллаев А.М. Нафасорганларикасалликлари. Т. - 2002 й.
3. Руководство по кардиологии. Т. 1,2,3,4. Под ред. Чазова Е.И. - М. – 2000 г.
4. Учебно методическое пособие «Приобретенные пороки сердца» Ризамухамедова М.З., Маманазарова Д.К. Ташкент 2008 г.
5. Учебное пособие «Современные подходы к лечению атерогенной дислипедимии в ревматологии» Ризамухамедова М.З., Маманазарова Д.К. Ташкент 2008 г.
6. Диагностика болезней внутренних органов. А.Н. Окороков. 2005 г.
7. Лечение болезней внутренних органов. А.Н. Окороков. 2005 г.
8. Cardiologia. Netter. 2009y.
9. Gastroenterologia. Netter. 2008y.

Интернет сайтлари

1. www.rmj.net –
2. www.medport.ru/medpb/ -
3. www.infoart.ru/med/index.htm -
4. www.mobile.ru - "
5. www.mr.ru –
6. www.pharmamed.ru/mg -

– www.mediasphera.aha.ru/cardio/card-mn.htm -

– www.mediasphera.aha.ru/mjmp/mjmp-mn.htm - www.fairplast.spb.ru/mworld/index.html - "Мир медицины"

7. Путеводитель по англоязычным медицинским ресурсам
8. Medical Matrix: Guide to Internet Clinical Medicine Resources

9. Медицинская матрица
10. U.S.National Library of Medicine
11. MedExplorer - search engine for medicine related information
12. WebDoctor - the Internet navigator for physicians
13. Free MedLine access

ИЧКИ КАСАЛЛИКЛАР СИЛАБУСИ

Тўлиқ номи	**Ички касалликлар**		
коди:	Кредит ҳажми: 3 Шундан: ЖН – 3 кредит: 6 семестр – 3 кредит, ОН, ЯН- 0 кредит – (мажбурий)	Модул ўтилиш даври: 6-семестр	ECTS value: 6
Таълим йўналиши	5510200 – «Педиатрия иши»	3 босқич бакалаврлари	
Модулнинг давомийлиги	цикл		
Ўқув соатлари хажми:	Жами соат:	108	
	Шунингдек		
	маъруза	12	
	амалий машғулот	15	
	клиник ўқув амалиёти	27	
	мустақил таълим	54	
Ўқув модулининг статуси	Клиник модуллар блоки		
ОТМ номи, манзили			
Кафедра номи			
Мазкур курснинг ўқитувчилари ҳақида маълумот	Лекторлар Ф.И.Ш. Амалий машғулот ўтказувчиларнинг Ф.И.Ш.	E-mail: E-mail:	
Машғулот вақти ва жойи			

Модулнинг мазмуни	Ички касалликлар пропедевтикаси модули – клиник модулга - ички касалликлар (терапия) модулига кириш ҳисобланади. Пропедевтика келгусида ички касалликлар модулини чуқурроқ ўрганишга ёрдам берадиган ва кундалик фаолиятда қўл келадиган билимлар асосини ўргатади. Ички касалликлар пропедевтикасининг предмети: беморни мавжуд бўлган барча энг оддий усуллар билан кўздан кечириш (сўров, кўрув, пальпация, перкуссия, аускультация), касалликнинг муҳим симптомларини аниқлаш, уларни синдромларга умумлаштириш, ички аъзолар касалликларини ташҳислашда лаборатор-инструментал текширув усулларини, уларнинг диагностик аҳамиятини билиш, ташҳислаш жараёни шакллантирилишининг асосий принциплари (мантиқий клиник фикрлаш асослари) ҳақида тасаввурга эга бўлишдир.
Пререквизитлар	Анатомия, физиология, патофизиология модуллари ҳисобланади.
Постреквизитлар	Ички касалликлар пропедевтика модули барча клиник модуллари учун назарий замин бўлиб ҳизмат қилади.
Модулнинг мақсади	Ички касалликлар пропедевтикаси модули бўйича теоритик, услубий, организацион ва амалий кўникмаларни ўзлаштириш орқали, хамда кўп учрайдиган ички касалликларнинг диагнозини аниқлаш учун керак бўлган клиник, функционал, лаборатор, инструментал текшириш усулларини ўзлаштириш орқали билим, кўникма ва малакани шакллантиришдир.
Модулнинг вазифалари	Талабаларга ички касалликлар аниқлашда ташхис, диагностик принциплар, симптомлар ва синдромлар юзага келишининг механизмларини, беморни сўраб-суриштириш, кўздан кечириш, пальпация, перкуссия, аускультация қилиш кўникмаларини; ички касалликлар клиникасида қўлланадиган асосий функционал, лаборатор ва инструментал текшириш усуллари принципларини; ушбу усулларнинг физиологик ва патологик параметрларини ўзлаштиришларини ўргатишдан иборат.

Модул бўйича талабалар билими, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар	**Модул якунида** **Талаба билиши шарт:** - шикоятларни аниқлаштириш қоидаларини; - касаллик тарихини сўраб-суриштириш тартибини; - ҳаёт анамнези структурасини; - бемор ҳолатининг функционал аҳамиятини; **Талаба қила олиши лозим:** - беморда физикал текширув усулларини ўтказиш; -беморни текширишнинг субъектив, объектив ва функционал усулларини ўтказиш. **Талаба қуйидаги кўникмаларга эга бўлиши лозим:** - беморни текширишнинг амалий кўникмаларини; - ташҳислаш жараёнинг асосий принципларини (клиник
Таълим бериш усуллари	маъруза амалий машғулотлар.
Таъминот	Видеоматериаллар, презентациялар, компьютер дастурлари, дарсликлар, Тарқатма материаллар, Тестлар, вазиятли масалалар. Ўқув қўлланмалар.

ИЧКИ КАСАЛЛИКЛАР СИЛАБУСИ

Тўлиқ номи	**Ички касалликлар 4 курс**		
коди:	Кредит ҳажми: 2 Шундан: ЖН – 2 кредит: 7 семестр – 1,0 кредит, 8 семестр – 1,0 кредит. ОН, ЯН- 0 кредит – (мажбурий)	Модул ўтилиш даври: 7-8 семестр	ECTS value: 6
Таълим йўналиши	5510200 – «Педиатрия иши»	4 босқич бакалаврлари	
Модулнинг давомийлиги	цикл		
Ўқув соатлари хажми:	Жами соат:	72	
	Шунингдек		
	маъруза	12	
	амалий машғулот	15	
	клиник ўқув амалиёти	27	
	мустақил таълим	18	

Ўқув модулининг статуси	Клиник модуллар блоки	
ОТМ номи, манзили		
Кафедра номи		
Мазкур курснинг ўқитувчилари ҳақида маълумот	Лекторлар Ф.И.Ш. Амалий машғулот ўтказувчиларнинг Ф.И.Ш.	E-mail: E-mail:
Машғулот вақти ва жойи		
Модулнинг мазмуни	Ички касалликлар пропедевтикаси модули – клиник модулга - ички касалликлар (терапия) модулига кириш ҳисобланади. Пропедевтика келгусида ички касалликлар модулини чуқурроқ ўрганишга ёрдам берадиган ва кундалик фаолиятда қўл келадиган билимлар асосини ўргатади. Ички касалликлар пропедевтикасининг предмети: беморни мавжуд бўлган барча энг оддий усуллар билан кўздан кечириш (сўров, кўрув, пальпация, перкуссия, аускультация), касалликнинг муҳим симптомларини аниқлаш, уларни синдромларга умумлаштириш, ички аъзолар касалликларини ташҳислашда лаборатор-инструментал текширув усулларини, уларнинг диагностик аҳамиятини билиш, ташҳислаш жараёни шакллантирилишининг асосий принциплари (мантиқий клиник фикрлаш асослари) ҳақида тасаввурга эга бўлишдир.	
Пререквизитлар	Анатомия, физиология, патофизиология модуллари ҳисобланади.	
Постреквизитлар	Ички касалликлар пропедевтика модули барча клиник модуллари учун назарий замин бўлиб ҳизмат қилади.	
Модулнинг мақсади	Ички касалликлар пропедевтикаси модули бўйича теоритик, услубий, организацион ва амалий кўникмаларни ўзлаштириш орқали, хамда кўп учрайдиган ички касалликларнинг диагнозини аниқлаш учун керак бўлган	

	клиник, функционал, лаборатор, инструментал текшириш усулларини ўзлаштириш орқали билим, кўникма ва малакани шакллантиришдир.
Модулнинг вазифалари	Талабаларга ички касалликлар аниқлашда ташхис, диагностик принциплар, симптомлар ва синдромлар юзага келишининг механизмларини, беморни сўраб-суриштириш, кўздан кечириш, пальпация, перкуссия, аускультация қилиш кўникмаларини; ички касалликлар клиникасида қўлланадиган асосий функционал, лаборатор ва инструментал текшириш усуллари принципларини; ушбу усулларнинг физиологик ва патологик параметрларини ўзлаштиришларини ўргатишдан иборат.
Модул бўйича талабалар билими, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар	**Модул якунида** **Талаба билиши шарт:** - шикоятларни аниқлаштириш қоидаларини; - касаллик тарихини сўраб-суриштириш тартибини; - ҳаёт анамнези структурасини; - бемор ҳолатининг функционал аҳамиятини; **Талаба қила олиши лозим:** - беморда физикал текширув усулларини ўтказиш; -беморни текширишнинг субъектив, объектив ва функционал усулларини ўтказиш. **Талаба қуйидаги кўникмаларга эга бўлиши лозим:** - беморни текширишнинг амалий кўникмаларини; - ташҳислаш жараёнинг асосий принципларини (клиник
Таълим бериш усуллари	маъруза амалий машғулотлар.
Таъминот	Видеоматериаллар, презентациялар, компьютер дастурлари, дарсликлар, Тарқатма материаллар, Тестлар, вазиятли масалалар. Ўқув қўлланмалар.

ИЧКИ КАСАЛЛИКЛАР СИЛАБУСИ

Тўлиқ номи	**Ички касалликлар 5 курс**		
коди:	Кредит ҳажми: 2 Шундан: ЖН – 2 кредит: 9 семестр – 1,0 кредит,	Модул ўтилиш даври: 9-10 семестр	ECTS value: 6

	10 семестр – 1,0 кредит. ОН, ЯН- 0 кредит – (мажбурий)		
Таълим йўналиши	5510200 – «Педиатрия иши»	5 босқич бакалаврлари	
Модулнинг давомийлиги	цикл		
Ўқув соатлари хажми:	Жами соат:	72	
	Шунингдек		
	маъруза	12	
	амалий машғулот	15	
	клиник ўқув амалиёти	27	
	мустақил таълим	18	
Ўқув модулининг статуси	Клиник модуллар блоки		
ОТМ номи, манзили			
Кафедра номи			
Мазкур курснинг ўқитувчилари ҳақида маълумот	Лекторлар Ф.И.Ш. Амалий машғулот ўтказувчиларнинг Ф.И.Ш.	E-mail: E-mail:	
Машғулот вақти ва жойи			
Модулнинг мазмуни	Ички касалликлар пропедевтикаси модули – клиник модулга - ички касалликлар (терапия) модулига кириш ҳисобланади. Пропедевтика келгусида ички касалликлар модулини чуқурроқ ўрганишга ёрдам берадиган ва кундалик фаолиятда қўл келадиган билимлар асосини ўргатади. Ички касалликлар пропедевтикасининг предмети: беморни мавжуд бўлган барча энг оддий усуллар билан кўздан кечириш (сўров, кўрув, пальпация, перкуссия, аускультация), касалликнинг муҳим симптомларини аниқлаш, уларни синдромларга умумлаштириш, ички аъзолар касалликларини ташҳислашда лаборатор-инструментал текширув		

	усулларини, уларнинг диагностик аҳамиятини билиш, ташҳислаш жараёни шакллантирилишининг асосий принциплари (мантиқий клиник фикрлаш асослари) ҳақида тасаввурга эга бўлишдир.
Пререквизитлар	Анатомия, физиология, патофизиология модуллари ҳисобланади.
Постреквизитлар	Ички касалликлар пропедевтика модули барча клиник модуллари учун назарий замин бўлиб ҳизмат қилади.
Модулнинг мақсади	Ички касалликлар пропедевтикаси модули бўйича теоритик, услубий, организацион ва амалий кўникмаларни ўзлаштириш орқали, хамда кўп учрайдиган ички касалликларнинг диагнозини аниқлаш учун керак бўлган клиник, функционал, лаборатор, инструментал текшириш усулларини ўзлаштириш орқали билим, кўникма ва малакани шакллантиришдир.
Модулнинг вазифалари	Талабаларга ички касалликлар аниқлашда ташхис, диагностик принциплар, симптомлар ва синдромлар юзага келишининг механизмларини, беморни сўраб-суриштириш, кўздан кечириш, пальпация, перкуссия, аускультация қилиш кўникмаларини; ички касалликлар клиникасида қўлланадиган асосий функционал, лаборатор ва инструментал текшириш усуллари принципларини; ушбу усулларнинг физиологик ва патологик параметрларини ўзлаштиришларини ўргатишдан иборат.
Модул бўйича талабалар билими, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар	**Модул якунида** **Талаба билиши шарт:** - шикоятларни аниқлаштириш қоидаларини; - касаллик тарихини сўраб-суриштириш тартибини; - ҳаёт анамнези структурасини; - бемор ҳолатининг функционал аҳамиятини; **Талаба қила олиши лозим:** - беморда физикал текширув усулларини ўтказиш; -беморни текширишнинг субъектив, объектив ва функционал усулларини ўтказиш. **Талаба қуйидаги кўникмаларга эга бўлиши лозим:** - беморни текширишнинг амалий кўникмаларини; - ташҳислаш жараёнинг асосий принципларини (клиник
Таълим бериш	маъруза

усуллари	амалий машғулотлар.
Таъминот	Видеоматериаллар, презентациялар, компьютер дастурлари, дарсликлар, Тарқатма материаллар, Тестлар, вазиятли масалалар. Ўқув қўлланмалар.

ПУЛМОНОЛОГИЯ СИЛЛАБУСИ

Тўлиқ номи	**Пулмонология**		
коди:	Кредит ҳажми: 2 Шундан: ЖН – 2 кредит: 4 семестр – 1 кредит, 5 семестр – 1 кредит. ОН, ЯН- 0 кредит – (мажбурий)	Модул ўтилиш даври: 4,5-семестр	ECTS value: 5
Таълим йўналиши	5510200 – «Педиатрия иши»	4 босқич бакалаврлари	
Модулнинг давомийлиги	цикл		
Ўқув соатлари хажми:	Жами соат:	72	
	Шунингдек		
	маъруза	8	
	амалий машғулот	18	
	клиник ўқув амалиёти	28	
	мустақил таълим	18	
Ўқув модулининг статуси	Клиник модуллар блоки		
ОТМ номи, манзили			
Кафедра номи			
Мазкур курснинг ўқитувчилари ҳақида маълумот	Лекторлар Ф.И.Ш. Амалий машғулот ўтказувчиларнинг Ф.И.Ш.	E-mail: E-mail:	
Машғулот вақти			

ва жойи		
Модулнинг мазмуни	Ички касалликлар пропедевтикаси модули – клиник модулга - ички касалликлар (терапия) модулига кириш ҳисобланади. Пропедевтика келгусида ички касалликлар модулини чуқурроқ ўрганишга ёрдам берадиган ва кундалик фаолиятда қўл келадиган билимлар асосини ўргатади. Ички касалликлар пропедевтикасининг предмети: беморни мавжуд бўлган барча энг оддий усуллар билан кўздан кечириш (сўров, кўрув, пальпация, перкуссия, аускультация), касалликнинг муҳим симптомларини аниқлаш, уларни синдромларга умумлаштириш, ички аъзолар касалликларини ташҳислашда лаборатор-инструментал текширув усулларини, уларнинг диагностик аҳамиятини билиш, ташҳислаш жараёни шакллантирилишининг асосий принциплари (мантиқий клиник фикрлаш асослари) ҳақида тасаввурга эга бўлишдир.	
Пререквизитлар	Анатомия, физиология, патофизиология модуллари ҳисобланади.	
Постреквизитлар	Ички касалликлар пропедевтика модули барча клиник модуллари учун назарий замин бўлиб ҳизмат қилади.	
Модулнинг мақсади	Ички касалликлар пропедевтикаси модули бўйича теоритик, услубий, организацион ва амалий кўникмаларни ўзлаштириш орқали, хамда кўп учрайдиган ички касалликларнинг диагнозини аниқлаш учун керак бўлган клиник, функционал, лаборатор, инструментал текшириш усулларини ўзлаштириш орқали билим, кўникма ва малакани шакллантиришдир.	
Модулнинг вазифалари	Талабаларга ички касалликлар аниқлашда ташхис, диагностик принциплар, симптомлар ва синдромлар юзага келишининг механизмларини, беморни сўраб-суриштириш, кўздан кечириш, пальпация, перкуссия, аускультация қилиш кўникмаларини; ички касалликлар клиникасида қўлланадиган асосий функционал, лаборатор ва инструментал текшириш усуллари принципларини; ушбу усулларнинг физиологик ва патологик параметрларини ўзлаштиришларини ўргатишдан иборат.	

Модул бўйича талабалар билими, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар	**Модул якунида** **Талаба билиши шарт:** - шикоятларни аниқлаштириш қоидаларини; - касаллик тарихини сўраб-суриштириш тартибини; - ҳаёт анамнези структурасини; - бемор ҳолатининг функционал аҳамиятини; **Талаба қила олиши лозим:** - беморда физикал текширув усулларини ўтказиш; -беморни текширишнинг субъектив, объектив ва функционал усулларини ўтказиш. **Талаба қуйидаги кўникмаларга эга бўлиши лозим:** - беморни текширишнинг амалий кўникмаларини; - ташҳислаш жараёнинг асосий принципларини (клиник
Таълим бериш усуллари	маъруза амалий машғулотлар.
Таъминот	Видеоматериаллар, презентациялар, компьютер дастурлари, дарсликлар, Тарқатма материаллар, Тестлар, вазиятли масалалар. Ўқув қўлланмалар.

Ўқитиш натижалари:

Модулни якунлаганда талаба билади:

– беморларни сўраб-суриштириш, кўздан кечириш, беморларни кетма-кет кўриб чиқиш усуллари асосида саломатлик ҳолатига тўғри баҳо бера олишни;

– беморларда физик текшириш усулларини (пальпация, перкуссия, аускультация) тўғри ўтказа билиш ва тахлил қилиш;

– асосий клиник синдромларни аниқлашни ва уларни таҳлил қилиш;

– тиббий текширувлар ўтказишда қўлланиладиган замонавий лаборатор-инструментал, функционал текшириш усулларини талқин қилишни.

Модулни якунлаганда талаба бажара олади:

– Ўпка аускультацияси. Асосий ва қўшимча нафас шовқинларини эшитиш техникаси. Асосий ва қўшимча нафас шовқинларини ўзгаришлар интерпретацияси. Бронхофония. Ўтказиш тартиби. Нормал ва патологик холлардаги таҳлили.

– Артериал пульсни пайпаслаш. Пульс ўзгаришлари интерпретацияси.

– Артериал босимни ўлчаш техникаси, ўзгаришларининг интерпретацияси.

– Электрокардиограммани (ЭКГ) ёзиб олиш қоидалари. Нормал ЭКГни таҳлил қилиш босқичлари.

– Жигар ва ўт қопи пальпацияси ва перкуссиясини ўтказиш техникаси. Образцов–Стражеско бўйича жигар пальпацияси, Курлов бўйича жигар перкуссияси. Ўзгаришлар интерпретацияси.
– Буйраклар пальпацияси ва перкуссиясини ўтказиш техникаси, ўзгаришлар интерпретацияси.
– Лимфа тугунлар пальпациясини ўтказиш техникаси, ўзгаришлар интерпретацияси.
– Талоқ пальпация ва перкуссиясини ўтказиш техникаси, ўзгаришлар интерпретацияси. Стернал пункция ўтказиш техникаси.
– Қалқонсимон без пальпациясини ўтказиш техникаси, ўзгаришлар интерпретацияси.
– Тана вазни индексини аниқлаш. Умумий қон тахлилини нормал кўрсаткичлари ва ўзгаришлари интерпретацияси. Сийдикни текшириш босқичлари. Умумий сийдик тахлилини нормал кўрсаткичлари ва ўзгаришларини интерпретацияси.
– Соғлом турмуш тарзини ташвиқот қилиш
– Бемор ва соғлом аҳолига маслахат бериш
– Аҳолининг алоҳида гуруҳларига индивидуал ёрдам кўрсатиш
– Мижозларни мустақил қабул қилиш
– Тиббиёт этикаси ва деонтологиясини сақлаш
– Беморларда клиник текшириш ўтказиш, анамнез йиғиш, тизим ва органлар бўйича кўриш
– Қиёсий ташхис ўтказиш
– Тахминий ташхис қўйиш
– Мақсадга йўналтирилган текширувларни буюриш
– Якуний ташхисни қўйиш
– Ҳаракат режим ива пархезларни буюриш
– Рационал даволашни рецептура кўринишда белгилаш
– Зарур тиббий муолажаларни ўтказиб, шошилинч тиббий ёрдамни кўрсатиш
– Меҳнатга лаёқатлилик масаласини ҳал қилиш
– Керакли тиббий ҳужжатларни тўлдира билиш
– Қўшимча тиббий кўрикларга юбориш, ўтказиш ва шифохонага ётқизиш масалаларини ҳал қилиш
– Қайта тиклаш ва санатор дам олишларга юбориш
– Аҳолини ижтимоий ҳимояланмаган гурухларга ва беморларга парваришни ташкиллаштириш
– Диспансеризация ишларни ўтказиш

- Профилактик, соғломлаштириш сангигиеник ва эпидемияга қарши тадбирларни инфекцион ва ноинфекцион касалларда қўллаш
- Қилинган ишлар аудитери
- Тиббий адабиётлар билан ишлаш
- Компьютер билан ишлаш